

บทที่ 2

แนวคิดในการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องปัญหาในการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดของทีมกำกับดูแลสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยแนวคิดต่าง ๆ มาประกอบกัน โดยแยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

แนวความคิดและความสำคัญของภาษีอากร

นักเศรษฐศาสตร์และนักภาษีอากรได้ให้ความหมายของภาษีอากรไว้ว่า

1. “ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยไม่มีสิ่งตอบแทน โดยเฉพาะเจาะจงแก่ผู้เสียภาษี” (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2541.)
2. “ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของรัฐบาล” (สุเมธ สิริคุณ โขติ, 2534.)
3. “ภาษีอากร คือ เงินได้หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้า หรือให้บริการในราคาทุนของรัฐบาล” (กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, 2540.)

จากความหมายข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่าภาษีอากรโดยทั่วไปนั้นจะมีลักษณะบังคับเก็บ จึงไม่มีผลตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี มีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล โดยภาษีอากรไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินเสมอไป

การจัดเก็บภาษีอากร (Tax Imposition) มีวัตถุประสงค์ในการหารายได้ให้พอกับรายจ่ายของรัฐบาล นอกจากนี้ ภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ให้ยุติธรรม รักษาความก้าวหน้าและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมความเจริญเติบโตของภาคธุรกิจ ช่วยควบคุมการบริโภคของประชาชน และสนองนโยบายบางประการของรัฐบาล

ภาษีอากรมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ในการประกอบธุรกิจภาษีอากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจโดยตรง ในการจัดเก็บภาษีอากรรัฐบาลจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการตรากฎหมายภาษีอากรใช้บังคับ เพราะต้องคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ระบบภาษีอากรที่ดี ตามแนวคิดของ อดัม สมิท

(Adam Smith) นักทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากรไว้ในหนังสือ The Wealth of Nation ในปี ค.ศ. 1776 ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีอากรที่ดีดังนี้

1. หลักความยุติธรรม (Equity) คือ ความยุติธรรมสำหรับผู้เสียภาษีอากร กล่าวคือ ผู้เสียภาษีอากรทุกคนมีรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน ควรจะเสียภาษีอากรเท่าเทียมกัน
2. หลักความแน่นอน (Certainty) คือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรจะต้องได้รับรู้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับ ลักษณะและรูปแบบของภาษี อัตราภาษี ฐานภาษี เวลาในการชำระภาษี วิธีการชำระภาษี จำนวนภาษีที่จะต้องชำระตลอดจนสถานที่ชำระภาษี
3. หลักความสะดวก (Convenient) คือ ความสะดวกต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษีอากรพึงจะได้รับในการชำระภาษี เช่น ความสะดวกที่เกี่ยวกับเวลาที่จะชำระภาษี ความสะดวกในวิธีการชำระภาษี นอกจากนี้ยังรวมทั้งตัวกฎหมายภาษีจะต้องเข้าใจง่าย แบบแสดงรายการและข้อกำหนดต่าง ๆ จะต้องง่ายต่อการปฏิบัติ
4. หลักการประหยัด (Economy) ภาษีอากรที่ดีนั้น การบริหารจัดการเก็บจะต้องเป็นไปโดยประหยัด คือค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่ำ และทำให้รัฐได้รับเงินค่าภาษีอากรมากที่สุด ตลอดจนการเก็บภาษีจะต้องมีผลกระทบต่อการทำงานของผู้อยู่เสียภาษีน้อยที่สุด

จากหลักเกณฑ์ภาษีอากรที่ดีทั้ง 4 ข้อ ของอดัม สมิท เมื่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง ภาษีอากรมีบทบาทและมีความสำคัญมากขึ้น หลักเกณฑ์ภาษีอากรที่ดีจึงได้เปลี่ยนแปลงและเพิ่มมากขึ้นตามความเหมาะสมต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสรุปหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้ดังนี้

1. หลักความเป็นธรรม ภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความเป็นธรรมระหว่างรัฐบาลและประชาชนผู้เสียภาษี หลักความเป็นธรรมนับเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี หากปราศจากความเป็นธรรมแล้ว ความยินยอมเสียภาษีโดยสมัครใจก็เกิดขึ้นได้ยาก
2. หลักความแน่นอน การบริหารจัดการเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ กฎหมายที่ใช้ในการเก็บภาษีทุกประเภทต้องมีความแน่นอนและเป็นที่ยึดมั่นแก่ผู้เสียภาษีทุกคน เพื่อให้ผู้เสียภาษีเกิดความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าภาษีที่ต้องชำระมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจน

จนวันเวลาและวิธีการจัดเก็บภาษีนั้นชัดเจนทั้งกฎหมายและแนวปฏิบัติ เป็นสิ่งที่สร้างความสมัครใจในการเสียให้เกิดขึ้นได้

3. หลักความเป็นกลาง ภาษีที่ดีจะต้องมีความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจมากที่สุด กล่าวคือ ระบบภาษีอากรจะไม่เปลี่ยนแปลงหรือกระทบกระเทือนรูปแบบการบริโภค การออก การแข่งขันการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการทำงานของกลไกตลาด แนวความคิดนี้มีรากฐานมาจากแนวความคิดที่ว่าภาษีอากรควรเป็นแหล่งรายได้ของรัฐเพียงแหล่งเดียว รัฐไม่ควรดำเนินกิจการใด ๆ ที่จะกระทบกระเทือนการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน ตัวอย่างเช่น ในด้านการบริโภค ภาษีที่กระทบกระเทือนรูปแบบการบริโภคน้อยที่สุดคือภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเก็บจากการขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ในอัตราเท่ากัน แต่ภาษีสรรพสามิตหรือภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย รัฐบาลใช้ความไม่เป็นกลางทางเศรษฐกิจในการควบคุมการบริโภคของประชาชน

4. หลักอำนาจรายได้ ปัจจุบันบทบาทของรัฐบาลได้มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา ระบบภาษีอากรที่ดีจึงควรเป็นระบบที่ทำรายได้สูงให้แก่รัฐบาล หากระบบภาษีมียุทธศาสตร์อำนาจรายได้ให้แก่รัฐบาลต่ำ เมื่อรัฐบาลต้องจัดเก็บภาษีเพิ่มเติม ประชาชนมักมองว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ระบบภาษีอากรที่ดีตามหลักนี้ควรประกอบไปด้วยภาษีน้อยประเภท แต่ภาษีแต่ละประเภทสามารถทำรายได้ให้สูงทั้งในปัจจุบันและเมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป

5. หลักความยืดหยุ่น ภาษีอากรที่ดีควรเป็นระบบที่ช่วยให้มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านราคาและการจ้างงาน กล่าวคือ ภาษีอากรจะต้องมีการยืดหยุ่นหรือปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม เช่น ขณะที่เศรษฐกิจรุ่งเรือง รายได้จากภาษีอากรก็ควรเพิ่มขึ้น ส่วนในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำรายได้จากภาษีอากรก็ควรลดลงด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

6. หลักของการประหยัด ระบบของการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้น ภาษีแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี เช่น ค่าเดินทาง ค่าจ้างผู้สอบบัญชีในการรับรองงบการเงิน การกรอกแบบแสดงรายการภาษีและการชำระภาษี ซึ่งภาระข้อยุ่งยากในการเสียภาษีและค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่เป็นการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรไปในทางที่สูญเปล่า

แนวความคิดในการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานที่มีภาระกิจหลัก คือ การหารายได้ให้แก่รัฐบาล โดยการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเสนอแนะนโยบายการจัดเก็บภาษีอากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และรายได้อื่น ๆ ทั้งนี้ การจัดเก็บภาษีดังกล่าว กรมสรรพากรมีหลักการและวิธีการจัดเก็บตามกฎหมายด้วยการให้ผู้เสียภาษีประเมินตนเอง ดังนั้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมสรรพากรจึงมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรม ความเสมอภาคแก่ผู้เสียภาษี โดยกำหนดวัตถุประสงค์หลักในการบริหารงานตามหลักเกณฑ์ระบบภาษีอากรที่ดีดังนี้

1. จัดเก็บภาษีในระดับที่เหมาะสมและทั่วถึงด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำของกรมสรรพากรและผู้เสียภาษี
2. มุ่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้แข่งขันกับต่างประเทศ
3. สร้างความเข้าใจของผู้เสียภาษีให้เห็นว่าผู้อื่นเสียภาษีถูกต้องครบถ้วน
4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ มีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม

การบริหารงานตามหลักเกณฑ์ระบบภาษีอากรที่ดีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องดำเนินการดังนี้

1. ให้บริการที่ดีแก่ผู้เสียภาษีด้วยความเต็มใจ
2. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษี เพื่อให้เกิดความสมัครใจในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบในระดับสูงสุด
3. ให้คำแนะนำถึงสิทธิและความรับผิดชอบในการเสียภาษี
4. ให้ทราบขอบเขตของการปฏิบัติตามกฎหมายและผลของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
5. ให้มีการดำเนินการที่จำเป็น เพื่อให้มีการบริหารงานและจัดเก็บที่เหมาะสม
6. หาวิธีการที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังกล่าว กรมสรรพากรจึงมุ่งเน้นหรือให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีในเชิงรุกหรือกิจกรรมก่อนการยื่นชำระภาษีต่อไป โดยใช้นโยบายในการกำกับดูแลผู้เสียภาษีอย่างใกล้ชิดและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ยื่นชำระภาษีให้ครบถ้วน

ถูกต้อง ด้วยการใช้กิจกรรมการให้บริการที่ดีเป็นบทบาทนำเพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความพึงพอใจ และสมัคใจเสียหาย เป็นการให้บริการที่มีทิศทางมุ่งไปสู่ความสมัคใจอย่างยั่งยืน โดยมีแนวคิดในการบริหารงานดังนี้

1. แนวความคิดที่เกี่ยวกับการบริหารภาษีอากร (สุรใจ ศิรินพงศ์, 2538)

1.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารภาษีอากรคือ จัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในกฎหมายภาษีอากร ดังนั้น ประชญาในการบริหารภาษีที่ควรจะเป็นก็คือ เพื่อให้มีการจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายภาษีอากรให้มากที่สุด

โดยต้องจัดเก็บภาษีให้เป็นไปอย่างทั่วถึง (Equally) เป็นธรรม (Fairly) และสม่ำเสมอ(Uniformly) ให้มากที่สุด

1.2. ในการบริหารภาษีควรมีเป้าหมายสำคัญ 2 ด้าน คือ

1.2.1 การพยายามยกระดับความสมัคใจในการเสียภาษี (Voluntary Compliance) ของประชาชนโดยทั่วไป

1.2.2 พยายามเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดผลการบริหาร (สมยศ นาวิการ, 2534)

การบริหารงานต้องมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเพื่อให้องค์กรสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด การวัดความสำเร็จของผลการดำเนินงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายกิจกรรมใด ๆ ที่ไม่มีส่วนต่อความสำเร็จของเป้าหมายควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง เรียกว่า การควบคุมด้วยการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสม และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้วัดได้

2.2 ต้องมีการวัดผลและเปรียบเทียบ หาแนวทางที่สามารถวัดผลการปฏิบัติได้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต้องมีการรวบรวม ดีความ และเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

2.3 การแก้ไข หลังการเปรียบเทียบกับมาตรฐานแล้วอาจต้องมีการแก้ไข วิธีการระเบียบวิธีปฏิบัติงาน หรืออาจมีการทบทวนแก้ไขมาตรฐาน เมื่อพบว่ามาตรฐานที่ตั้งไว้อาจไม่สามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จได้

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดผลการบริหารงานของกรมสรรพากร

ในการบริหารการจัดเก็บภาษีกรมสรรพากรได้มีการวัดการบริหาร โดยกำหนดมาตรฐานดังนี้

1. ประสิทธิภาพ เป็นปริมาณขั้นต่ำที่ควรปฏิบัติได้ ได้แก่ ประสิทธิภาพการจัดเก็บซึ่งกำหนดเป็นจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้ โดยจะประมาณจากแนวโน้มผลการจัดเก็บปีก่อน ๆ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ในกระบวนการขั้นตอนการจัดเก็บบางขั้นตอน เช่น การตรวจสอบสภาพกิจการและการตรวจก่อนคืนภาษี ได้มีการกำหนดประมาณการจำนวนรายที่ต้องปฏิบัติ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติดำเนินการ

2. นโยบายเฉพาะด้าน ในบางเรื่องกรมสรรพากรจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผลงานที่ควรปฏิบัติได้ เช่น กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติทำการตรวจสอบสภาพกิจการของผู้เสียภาษีให้ได้จำนวน 4 รายต่อเดือน

3. มาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหรือผลการจัดเก็บอื่น ๆ เช่น จำนวนแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บด้านจำนวนรายผู้ประกอบการจดทะเบียน จำนวนเงินภาษีที่ส่งคืนเป็นเงินสดใช้วิเคราะห์หาผลการจัดเก็บสุทธิ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ช.นันท์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์ (2544) รองอธิบดีกรมสรรพากร ได้กล่าวไว้ในจุดสารสรรพากร ปีที่ 19 ฉบับที่ 11 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2544 ในหัวข้อเรื่อง กลยุทธ์การบริหารการจัดเก็บภาษี : โครงสร้างหน่วยงานของกรมสรรพากรประกอบด้วยหลายส่วนหลายฝ่ายในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษี ในระบบการบริหารงานจัดเก็บภาษีแนวใหม่ฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบและฝ่ายตรวจปฏิบัติการของหน่วยงานจัดเก็บ จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเป็นทีม เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลผู้เสียภาษีให้ทั่วถึง ทำให้จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบัน การกำกับดูแลความถูกต้องในการเสียภาษีเป็นรายประเภทธุรกิจ เป็นรายตัวผู้เสียภาษีให้เป็นปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลจากแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มและข้อมูลอื่น ๆ นำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และหากพบว่ามีผิดปกติก็นจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีทำให้ได้ฐานภาษีที่ถาวรในอนาคต ในการกำกับดูแลผู้เสียภาษีเป็นรายประเภทธุรกิจรายตัวผู้เสียภาษีให้ได้ครบถ้วน ทีมงานจะต้องทำหน้าที่ทุกอย่างตั้งแต่การตรวจ

สอบข้อมูลการเสียหาย สถานที่ประกอบการว่ามีอยู่จริงหรือไม่ มีการเสียหายถูกต้องใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

นายสุภรัตน์ ควัฒน์กุล (2545) อธิบดีกรมสรรพากร ได้กล่าวไว้ในจุลสารสรรพากร ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน มีนาคม 2545 ในหัวข้อเรื่อง เปิดบ้านสรรพากรแสดงศักยภาพด้านไอที รมรณรงค์เสียหายให้ถูกต้องครบถ้วน : นโยบายการจัดเก็บภาษีแนวใหม่ที่มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นปัจจุบัน เสียภาษีถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง หากปัจจุบันเสียภาษีถูกต้องแล้วก็ไม่เป็นเหตุให้มีการจัดเก็บภาษีย้อนหลังอีกต่อไป รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรภายในใหม่ โดยยุบหน่วยตรวจสอบและตรวจปฏิบัติการมาเป็นทีมกำกับดูแล เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำดูแลผู้เสียหายเป็นรายกิจการ และสามารถรับทราบข้อเท็จจริงทางธุรกิจการค้าได้มากขึ้น

นายวิชัย จึงรักเกียรติ (2545) รองอธิบดีกรมสรรพากร ได้กล่าวไว้ในจุลสารสรรพากร ปีที่ 20 ฉบับที่ 12 ประจำเดือน ธันวาคม 2545 ในหัวข้อเรื่อง สรรพากรแสดงศักยภาพระบบไอทีสมาชิกสภาอุตสาหกรรมหอการค้าอุดรธานี : นโยบายการจัดเก็บของกรมสรรพากรจะเน้นการกำกับดูแลและให้บริการผู้เสียหายอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การเสียหายใกล้เคียงข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบัน หากผู้เสียหายเสียถูกต้องในวันนี้ ก็จะไม่มีการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง กรมสรรพากรได้จัดทีมกำกับดูแลให้คำปรึกษาแนะนำดูแลผู้เสียหายเป็นรายผู้ประกอบการ ถ้าพบว่าการปฏิบัติของผู้เสียหายในสวนใดผิดพลาด ก็จะแนะนำให้ผู้ประกอบการได้ปรับปรุงให้เสียหายได้ถูกต้อง เพื่อป้องกันปัญหาการประเมินภาษีย้อนหลัง

การกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดและให้เป็นปัจจุบันของทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

การบริหารการจัดเก็บภาษี กรมสรรพากรจะมอบหมายประมาณการให้หน่วยจัดเก็บภาษีทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับผิดชอบดำเนินการจัดเก็บ โดยกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ กระบวนการขั้นตอนในการบริหารเป็นเช่นเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยจัดเก็บต้องปรับการบริหารให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินการตามนโยบายในการปฏิบัติงาน ด้านการกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดและให้เป็นปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีทีมกำกับดูแลทั้งหมด 6 ทีม แต่ละทีมกำกับดูแลจะมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ 9 - 11 คน และแบ่งทีมกำกับดูแลออกเป็นทีมงานย่อย 3 ทีม ซึ่งจะได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลผู้ประกอบการ แยกตามประเภทกิจการ

โดยอาจจะมีบางทีมกำกับดูแลที่รับผิดชอบมากกว่า 1 ประเภทกิจการ แต่ละทีมกำกับดูแลจะมีเจ้าหน้าที่ระดับ 7 หรือเจ้าหน้าที่ระดับ 6 เป็นหัวหน้าทีมงาน มีหน้าที่บริหารจัดการเก็บภาษีอากรผู้ประกอบการที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดทีมกำกับดูแลพิเศษอีก 1 ทีม เพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาขนาดเล็กที่ยังไม่ได้จัดเข้าไปอยู่ในทีมกำกับดูแล

วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแล

เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรเหมาะสมตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ และจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วนให้เป็นปัจจุบัน โดยไม่ก่อให้เกิดหนี้ภาษีอากรค้าง

ขั้นตอนการกำกับดูแล

การกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดและให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนระบบการปฏิบัติงานใหม่ทางการติดตามการชำระภาษีและการบริหารงานจัดเก็บภาษี โดยเน้นการตรวจสอบสภาพกิจการ การตรวจสอบภาษี และการขอคืนภาษี ให้เหมาะสม และรองรับวิธีการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนของการปฏิบัติงานแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการติดตามการชำระภาษีและการบริหารงานจัดเก็บภาษี

1.1 ทีมงานจะต้องวางแผนการออกตรวจสอบสภาพกิจการเป็นการล่วงหน้าเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาสให้เหมาะสมกับปริมาณของงานและอัตรากำลัง โดยการตรวจสอบสภาพกิจการเป็นงานหลักของการกำกับดูแลที่จะให้เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลทราบว่าผู้ประกอบการมีสถานประกอบการอยู่ ณ ที่ใด และมีสภาพกิจการเหมาะสมกับการยื่นเสียภาษีหรือไม่ โดยมุ่งเน้นประเด็นสภาพข้อเท็จจริงของกำลังการผลิต การจ้างแรงงาน สินค้าและวัตถุดิบคงเหลือและข้อมูลบ่งชี้ที่จะนำไปคำนวณหารายรับของกิจการได้ โดยให้ความสำคัญกับประเภทกิจการเป็นลำดับแรก คือ ผู้ส่งออก ผู้ประกอบการรายใหญ่ และให้จัดลำดับการตรวจสอบสภาพกิจการของผู้ประกอบการที่เหลือ ดังนี้

1.1.1 ประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงสูงในการชำระภาษีดังนี้

- 1) ผู้ผลิต
- 2) ผู้ให้บริการ
- 3) กิจการซื้อมา-ขายไป

4) ผู้ประกอบการอื่น

1.1.2 นิติบุคคลตั้งใหม่

1.1.3 กิจการที่มีข้อมูลเสียภาษีผิดปกติ เช่น จากการกำกับดูแล
จากการขอคืนภาษี ฯลฯ

1.1.4 ประเภทกิจการที่มีศักยภาพในการชำระภาษี

1.2 จัดเตรียมเอกสารเพื่อการตรวจสอบสภาพกิจการ ต้องมีบัตรประจำตัวข้าราชการ และหนังสือนำตัวเพื่อการตรวจสอบสภาพกิจการ ข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและการชำระภาษีของผู้ประกอบการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือนปัจจุบันจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่มี และรายงานการตรวจสอบสภาพกิจการ

ออกตรวจสอบสภาพกิจการทุกรายตามลำดับความสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นสภาพอาคาร โรงงาน สำนักงาน เครื่องจักร สินค้าคงเหลือ วัตถุดิบคงเหลือ ปริมาณคนงาน ทรัพย์สินอื่น ๆ และสภาพของการประกอบกิจการ ให้แน่ใจว่าในการยื่นแบบแสดงรายการภาษี และการชำระภาษีของผู้ประกอบการถูกต้องตามข้อเท็จจริงในปัจจุบัน และเมื่อได้ตรวจสอบสภาพกิจการแล้วจะไม่ดำเนินการตรวจสอบสภาพกิจการซ้ำในปีงบประมาณเดียวกัน เว้นแต่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าสภาพกิจการเปลี่ยนแปลงไป

การตรวจสอบสภาพกิจการ เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลต้องพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ดูสภาพความเก่า ใหม่ ความมั่นคงถาวร และการบำรุงรักษาอาคาร โรงงาน สำนักงานและกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนที่เป็นอสังหาริมทรัพย์

1.2.2 ดูสภาพความเก่า ใหม่ ปริมาณและอัตรากำลังการผลิตของเครื่องจักร

1.2.3 ดูลักษณะการประกอบกิจการที่แท้จริงของผู้ประกอบการ

1.2.4 ดูวัตถุดิบคงเหลือ และหรือสินค้าคงเหลือ

1.2.5 ในกรณีผู้ผลิต ให้พิจารณาวัตถุดิบหลักของกิจการ กระบวนการผลิต สูตรการผลิต รวมทั้งผู้ตรวจสอบผลผลิตที่ได้จริง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของวันที่เข้าตรวจ

1.2.6 การซื้อวัตถุดิบ ซื้อและขายสินค้ากับบุคคลใดเป็นส่วนใหญ่ และบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ด้านทุน หรือด้านการจัดการกับผู้ประกอบการหรือไม่

1.2.7 จำนวนพนักงาน และคนงานทั้งหมด จำนวนเงินเดือน และค่าจ้างที่จ่ายในแต่ละเดือน เพื่อเปรียบเทียบกับกรขึ้นแบบแสดงรายการภาษี และเพื่อพิจารณาประกอบขนาดของกิจการที่แท้จริง

1.2.8 ควรขอสำเนาเอกสารแบบ ภ.ง.ด.50 งบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปีล่าสุดพร้อมทั้งงบทดลองและกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี(ถ้ามี)

1.3 เมื่อได้ตรวจสอบสภาพกิจการแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลจัดทำรายงานการตรวจสอบสภาพกิจการ วิเคราะห์การขึ้นแบบแสดงรายการเสียภาษีของผู้ประกอบการ ในรายที่พบว่าการขึ้นรายรับอาจไม่ถูกต้องครบถ้วนตามสภาพข้อเท็จจริงของการประกอบกิจการ เชิญผู้ประกอบการมาพบเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงของการประกอบการเพิ่มเติม และให้รายงานความเห็นของผู้กำกับดูแลลงในรายงานการตรวจสอบสภาพกิจการ เพื่อขอยุติเรื่องในรายที่ไม่พบความผิดปกติ หรือขออนุมัติดำเนินการตามควรแก่กรณีรายที่พบความผิดปกติ

การตรวจสอบสภาพกิจการ ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ออกตรวจสอบสภาพกิจการ และจัดทำรายงานการตรวจสอบสภาพกิจการ เสนอผู้บังคับบัญชาภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ออกตรวจสอบสภาพกิจการ

เอกสาร สำเนาเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ ให้จัดเก็บแยกเป็นแฟ้มผู้ประกอบการ เรียงลำดับตามวันที่ที่เกิดรายการ บันทึกชื่อและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรลงบนหน้าปกของแฟ้ม เพื่อใช้เป็นสำนวนเรื่องของผู้ประกอบการ และให้จัดเก็บไว้ที่ทีมงาน แยกเป็นประเภทกิจการเรียงตามลำดับเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร สำหรับรายที่ไม่มีเอกสารสำเนาเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ นอกจากผลวิเคราะห์ข้อมูลการชำระภาษี อาจใช้งบบนหน้าแฟ้มรายผู้ประกอบการ ในระบบเครือข่ายรัชฎากรซึ่งจะให้ข้อมูลของผู้ประกอบการแต่ละราย เช่น ข้อมูลการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีทุกประเภท ประเภทของการประกอบกิจการ โดยจะใช้ข้อมูลดังกล่าวแทนแฟ้มรายผู้ประกอบการได้

1.4 ทุกวันสิ้นเดือน ให้เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลจัดทำรายงานผลการตรวจสอบสภาพกิจการ ส่งให้ฝ่ายตรวจประเมินผล เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานของแต่ละทีมงาน เสนอสรรพากรจังหวัด และจัดส่งสรุปรายงานผลการตรวจสอบสภาพกิจการ ถึงสำนักงานสรรพากรภาค ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป

2. ด้านการตรวจสอบภาษี

2.1 หัวหน้าทีมกำกับดูแลกำหนดประเด็นตรวจสอบที่มีนัยสำคัญ และกำหนดแผนการตรวจสอบ

2.2 ให้ทำการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด

2.3 กรณีหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรในกรณีปกติ ให้ดำเนินการออกหมายเรียกให้เสร็จสิ้นภายใน 10 เดือน นับแต่วันครบกำหนดเวลาการยื่นแบบเสียภาษี และให้ทำการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน นับแต่วันออกหมายเรียก หากผลการตรวจสอบ ปรากฏว่าไม่พบประเด็นความผิด ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อยุติการตรวจสอบ หรือพบประเด็นความผิดทำให้ต้องประเมินภาษีเพิ่มเติม ให้เสนอผู้บังคับบัญชาทำการประเมินภาษีอากรให้ครบถ้วน

2.4 กรณีหมายเรียกตรวจสอบกรณีขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคลตามแบบ ก.10 ที่ใกล้จะขาดอายุความการออกหมายเรียก หรือไม่สามรถปฏิบัติให้แล้วเสร็จภายในอายุความการออกหมายเรียก กรณีเห็นสมควร ให้ออกตรวจสภาพกิจการเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุการขอคืนภาษีเท่านั้น ถ้าเคยออกตรวจสภาพกิจการให้นำผลการตรวจสภาพกิจการ ณ สถานที่ประกอบการที่ได้ดำเนินการแล้วภายใน 6 เดือนมาใช้ประกอบในการพิจารณาด้วย (ถ้ามี) หากผลการตรวจสอบ ปรากฏว่า มีภาษีที่ต้องคืน เนื่องจากมีผลขาดทุนสุทธิยกมาไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชี ให้ตรวจสอบสาเหตุซึ่งทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ๆ ในกรณีไม่พบประเด็นความผิด ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่ออนุมัติคืนเงินภาษีต่อไป หรือพบประเด็นความผิดทำให้ต้องประเมินภาษีเพิ่มเติม ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อทำการประเมินภาษีอากรให้ครบถ้วน โดยให้ดำเนินการออกหมายเรียกให้เสร็จสิ้นภายใน 10 เดือน นับแต่วันครบกำหนดเวลาการยื่นแบบเสียภาษี และให้ทำการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน นับแต่วันออกหมายเรียก

2.5 กรณีการตรวจสอบการขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคล ก.10 กรณีที่มีมูลเหตุขอคืนภาษีชัดเจน เช่น คำนวณภาษีไว้เกิน เสียภาษีผิดอัตรา เสียซ้ำ เสียไว้โดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย ได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีตามกฎหมาย เป็นต้น ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมูลเหตุที่ขอคืนกับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องออกหมายเรียกตรวจสอบ และเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาอนุมัติคืนเงินภาษีต่อไป แต่กรณีมีมูลเหตุอื่นไม่เข้าตามกรณีข้างต้น หากผลการตรวจสอบ ปรากฏว่า มีภาษีที่ต้องคืน เนื่องจากมีผลขาดทุนสุทธิยกมาไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชี ให้ตรวจสอบสาเหตุซึ่งทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ๆ ถ้าไม่พบประเด็นความผิด ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่ออนุมัติคืนเงินต่อไป หรือพบประเด็นความผิดทำให้

ต้องประเมินภาษีเพิ่มเติม ให้ผู้เสียขึ้นแบบเสียภาษีเพิ่มเติมด้วย โดยให้ทำการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่ได้รับแบบ ค.10

2.6 กรณีการตรวจสอบคำขอหรือคำร้องกรณีแจ้งเลิกกิจการที่มีหลักฐานอยู่ก่อนแล้ว ว่าเสียภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วน แจ้งให้ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการภาษีเพิ่มเติม เพื่อชำระภาษีให้ครบถ้วนตามข้อมูลที่ปรากฏ แล้วยุติเรื่อง หากผู้เสียภาษีไม่ยินยอมชำระภาษี ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อขออนุมัติออกหมายเรียก และให้ทำการตรวจสอบเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ โดยดำเนินการตามวิธีการตรวจสอบตามข้อ 3 โดยให้ทำการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน นับแต่วันครบกำหนดเวลาการยื่นแบบเสียภาษีของรอบระยะเวลาบัญชีที่แจ้งเลิกกิจการ หรือ วันรับแจ้งเลิกกิจการ

2.7 จัดทำรายงานผลการตรวจสอบภาษีอากรเป็นรายเดือน และส่งถึงสำนักงานสรรพากรภาคโดยทาง E-Mail ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

3. การขอคืนภาษี

3.1 ให้ทีมกำกับดูแล ดำเนินการตรวจตามกลุ่มผู้ขอคืน ดังนี้

ผู้ประกอบการส่งออกที่ดี ให้กำกับดูแลการเสียภาษีให้เป็นปัจจุบัน หากพบความผิดปกติของการยื่นชำระภาษีในเดือนภาษีใด ให้ออกตรวจสภาพกิจการภายหลังคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อดูข้อเท็จจริงของความผิดปกติว่าเกิดจากสาเหตุใด

ผู้ประกอบการในทะเบียนผู้ขอคืนที่เป็นผู้ส่งออก ให้วางแผนการออกตรวจสภาพกิจการของผู้ประกอบการในทะเบียนผู้ขอคืนที่เป็นผู้ส่งออก ล่วงหน้าเป็นรายไตรมาส โดยให้เรียงลำดับตามความสำคัญและความเสี่ยงในการขอคืนภาษี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อผู้ประกอบการและเดือนภาษีที่จะทำการออกตรวจด้วย และส่งแผนการออกตรวจสภาพกิจการดังกล่าว ให้ฝ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายและคืนภาษี หรืองานคืนภาษี ฝ่ายกรรมวิธี แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อจัดส่งสำเนาภาพถ่ายแบบ ภ.พ.30 และแบบ ภ.พ.72 และดำเนินการชะลอการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มผู้ประกอบการรายดังกล่าวในเดือนภาษีที่ระบุ ในกรณีที่ผู้ประกอบการยื่นแบบ ภ.พ.30 ขอคืนเงินสดและคิดเกณฑ์การคัดเลือกรายเพื่อตรวจก่อนคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ดำเนินการตรวจเฉพาะประเด็นที่เป็นมูลเหตุการขอคืนภาษี

ผู้ประกอบการขอคืนผิดปกติ หมายถึง ผู้ประกอบการตามรายชื่อที่สำนักงานมาตรฐานกรรมวิธีจัดส่งให้ ให้กำกับดูแลการเสียภาษีทุกรายโดยใกล้ชิดและให้เป็นปัจจุบัน โดยให้ออกตรวจสภาพกิจการรายที่ยื่นแบบ ภ.พ.30 ขอคืนเป็นเงินสดและรายที่จะได้เม็ดเงินมากเป็น

ลำดับแรก ที่เหลือให้ออกตรวจสอบสภาพกิจการตามอัตรากำลังที่มีอยู่จริงเป็นลำดับต่อมา และตรวจให้ได้ว่าข้อเท็จจริงของการขอคืนและความเหมาะสมที่ขอคืน ในกรณีที่มีข้อมูลจากการออกตรวจสอบสภาพกิจการมาก่อน แล้วพบว่า ไม่ได้เป็นรายผิดปกติ เช่น มีการขยายกิจการ หรือมีการลงทุนในทรัพย์สินถาวร เป็นต้น หรือกรณีที่พบว่า ฐานข้อมูลผิดพลาด และเจ้าหน้าที่กำกับดูแลเห็นว่าผู้ประกอบการสมควรได้รับคืนภาษี ให้แจ้งฝ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่าย และคืนภาษี หรืองานคืนภาษี ฝ่ายกรรมวิธี แล้วแต่กรณีทราบเพื่อดำเนินการคืนภาษีและปรับปรุงให้ถูกต้อง

ผู้ประกอบการขอคืนปกติ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ขอคืนเงินสดที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการส่งออกที่ดี ผู้ประกอบการในทะเบียนผู้ขอคืนที่เป็นผู้ส่งออก และผู้ประกอบการขอคืนผิดปกติ ซึ่งติดเกณฑ์การคัดเลือกรายชื่อเพื่อตรวจก่อนคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ออกตรวจสอบสภาพกิจการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่า เดือนภาษีที่ขอคืนมียอดซื้อสูงกว่ายอดขายเนื่องจากสาเหตุใด หากเป็นกรณีที่ขอคืนเนื่องจากการลงทุนในทรัพย์สินถาวร หรือมีการซื้อสินค้าไว้เพื่อขายเป็นจำนวนมาก ให้ตรวจเฉพาะประเด็นที่เป็นมูลเหตุการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้ไปตรวจดู ณ สถานประกอบการว่ามีการซื้อทรัพย์สินถาวรหรือมีการซื้อสินค้าไว้เพื่อขายจริงหรือไม่ กรณีตรวจแล้วพบว่าถูกต้อง ให้แจ้งฝ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายและคืนภาษี หรืองานคืนภาษี ฝ่ายกรรมวิธี แล้วแต่กรณีทราบเพื่อคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่พบว่าไม่ถูกต้อง โดยมีนัยสำคัญ หรืออาจมีผลต่อการคืนภาษีในเดือนภาษีถัดไปให้ออกไปตรวจสอบสภาพกิจการใหม่อีกครั้ง โดยสุ่มตรวจด้านรายรับ ด้านซื้อ และรายจ่าย

3.2 ให้ทีมกำกับดูแลสรุปผลการตรวจพร้อมแสดงความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว และรายงานผลการตรวจให้ฝ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่าย และคืนภาษี หรืองานคืนภาษี ฝ่ายกรรมวิธี แล้วแต่กรณีทราบ

3.3 จัดทำรายงานการค้างคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินสด และรายละเอียดงานค้างคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินสด ส่งถึงสำนักงานสรรพากรภาคเป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยทาง E-mail

การบริหารงานของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยจัดเก็บภาษีส่วนภูมิภาคในเขตภาคเหนือตอนบน ในจำนวน 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน น่าน ซึ่งจังหวัดเหล่านี้อยู่ภายใต้การควบคุมบริหารของสำนักงานสรรพากรภาค 8 ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่รับผิดชอบ การบริหารการจัดเก็บภาษีในท้องที่จังหวัด เชียงใหม่ซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็น ดังนี้

1.1 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ และสารบรรณทั่วไป การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และพัสดุครุภัณฑ์ ให้บริการจด เลิก เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ เก็บรักษาและให้บริการคัดค้น ขึ้นแบบแสดงรายการ ภาษี ดำเนินการยกเลิก การประเมินกรณีประเมินภาษีด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และการควบคุมการ ออกเลขประจำตัวผู้เสียภาษี

1.2 ฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้าง ควบคุมเกี่ยวกับการตอบข้อหารือทาง กฎหมายแก่ผู้เสียภาษี เฉพาะปัญหาที่กรมสรรพากรวินิจฉัย ตีความไว้ชัดเจนแล้วคำวินิจฉัย แก่ผู้เสีย ภาษีที่กระทำผิดกฎหมายภาษีอากร พิจารณาเปรียบเทียบปรับคดีอาญา ดำเนินการเร่งรัดภาษีอากร ค้าง รับเรื่องการพิจารณา อุตสาหกรรมภาษีอากร และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกักฎหมาย

1.3 ฝ่ายตรวจและประเมินผล รับผิดชอบควบคุมเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ฐานภาษี การ ประมาณการจัดเก็บภาษีของอำเภอในท้องที่ การจัดทำแผนงานการตรวจสอบภาษี การตรวจปฏิบัติ การ การเร่งรัดภาษีอากรค้าง และการคืนภาษีของสำนักงาน การติดตามและประเมินผลการจัดเก็บ ภาษี การตรวจสอบภาษี การตรวจปฏิบัติการ การเร่งรัดภาษีอากรค้าง และการคืนภาษี เปรียบเทียบ กับเป้าหมาย วิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ พร้อมแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การตรวจสอบภาษี การตรวจปฏิบัติการ การเร่งรัดภาษีอากรค้าง และการคืนภาษีของสำนักงาน และ สำนักงานสรรพากรอำเภอในท้องที่ แก่สรรพากรจังหวัด ตรวจตัดเดือน ตัดปี และตรวจราชการ หน่วยงานในท้องที่ จัดทำสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงาน

1.4 ส่วนกำกับดูแล รับผิดชอบควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินการ กำกับดูแลผู้เสียภาษีโดย ใกล้ชิดและให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบไต่สวน และประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมแก่ผู้เสียภาษีในพื้นที่ รับผิดชอบ พิจารณาการงดหรือลดเบี้ยปรับ หรือเงินเพิ่ม ชี้แจงประเด็น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ ตรวจสอบภาษีต่อคณะกรรมการ พิจารณาอุตสาหกรรม เป็นพยานในศาลคดีภาษีอากร สืบสวนหาข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้ประกอบการ เพื่อสนับสนุนการตรวจสอบภาษี และตรวจสอบก่อนคืน ภาษีเงินได้ การแนะนำ การตรวจปฏิบัติการทั่วไป การตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็น การตรวจ ความถูกต้องของระบบบัญชีก่อนคืนภาษีแก่ ผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีภูมิลำเนาในท้องที่ รวมทั้งการ สอบยืนยันความถูกต้องในการออกไปกำกับภาษี

1.5 ฝ่ายกรรมวิธี รับผิดชอบควบคุมเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ตรวจสอบถูกต้องของการบันทึกข้อมูล จัดหมวดหมู่ของการประเมินผล ด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาพิจารณาคืนภาษี และส่งผลให้ส่วนกำกับดูแล กำกับดูแลการนำส่ง ภาษีหัก ณ ที่จ่ายของผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย พิจารณาการคืนภาษีทุกประเภทให้แก่ผู้เสียภาษีที่มีภูมิลำเนาในท้องที่ พิจารณายกเลิกการประเมินภาษีเงินได้เพิ่มเติม จากแบบแสดงรายการภาษี

สำนักงานสรรพากรอำเภอมีอำนาจหน้าที่รับชำระและคืนเงินภาษีอากร ดำรวจแหล่งภาษีอากรเพื่อขยายฐานภาษี ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากร ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย มีท้องที่รับผิดชอบในเขตท้องที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็นอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอเมืองเชียงใหม่(สาขา) อำเภอสารภี อำเภอสะเมิง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอฮอด อำเภอแม่แจ่ม อำเภออมก๋อย อำเภอคอยเต่า อำเภอแม่วาง และกิ่งอำเภอคอยหล่อ ซึ่งสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่(หลังเดิม) ชั้น 1

ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2545 รัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติเพื่อการปฏิรูประบบราชการ ในราชกิจจานุเบกษา 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ยังผลให้พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ มีผลบังคับใช้ในวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ผลของการปฏิรูประบบราชการในครั้งนี้เพื่อนำภารกิจให้การปฏิบัติงานของข้าราชการมีความคล่องตัว และสร้างการบริการที่ดีต่อประชาชน กรมสรรพากรได้นำแนวนโยบายในการจัดการงานของรัฐบาลมาดำเนินการ โดยได้มีการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้มุ่งมั่นพัฒนาในทุกด้าน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการที่ดีแก่ผู้เสียภาษี

ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไปถือว่ากรมสรรพากรได้นำโครงสร้างใหม่มาใช้งานอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้เพราะกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงการคลังเรื่องกำหนดและแบ่งส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนาม ในวันที่ 9 และ 10 ตุลาคม 2545 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 10 และ 11 ตุลาคม 2545 ตามลำดับ

ในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กรมสรรพากรได้มุ่งเน้นให้ผู้ใช้เสียภาษีเป็นศูนย์กลาง โดยมีเป้าหมายให้เกิดความโปร่งใสในการตัดสินใจ และมีวิธีการทำงานที่มีความรวดเร็วและคล่องตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เสียภาษีให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรกรมสรรพากรมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การให้บริการและการให้ความรู้ข่าวสาร
2. เพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการทางด้านภาษีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีบริการเว็บไซต์ที่ให้บริการด้านความรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรและความเคลื่อนไหวของกรมสรรพากร และรูปแบบบริการต่าง ๆ เช่น การขยายงานด้านการให้บริการยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกประเภทภาษี การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หัก ณ ที่จ่ายด้วยสื่อบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงกระบวนการให้บริการค้นหาข้อมูลด้านภาษีให้รวดเร็วและถูกต้อง เป็นต้น

ในการปรับปรุงส่วนราชการของกรมสรรพากรครั้งนี้จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเฉพาะในส่วนของกรมสรรพากรและข้าราชการกรมสรรพากรเป็นหลัก โดยสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 สำหรับด้านผู้เสียภาษียังคงให้บริการของกรมสรรพากรเหมือนที่ได้เคยปฏิบัติมา แต่จะได้รับการที่ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับตามแผนการปรับปรุงการให้บริการผู้เสียภาษีของกรมสรรพากร